

KARTA KURSU

Nazwa	Wywiad i kontrwywiad
Nazwa w j. ang.	Intelligence and Counterintelligence

Koordynator	dr Piotr Swoboda	Zespół dydaktyczny: dr Piotr Swoboda
-------------	-------------------------	---

Punktacja ECTS*	2
-----------------	----------

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kształcenia jest zapoznanie uczestników kursu z podstawowymi pojęciami i problemami dotyczącymi funkcjonowania wywiadu i kontrwywiadu w państwie oraz w międzynarodowym środowisku bezpieczeństwa, jak również z istotą i metodyką działania służb tego typu.

Warunki wstępne

Wiedza	Student posiada podstawową wiedzę z zakresu historii powszechnej, socjologii i politologii..
Umiejętności	Student potrafi zidentyfikować podstawowe elementy systemu bezpieczeństwa państwa i ich funkcje.
Kursy	Bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo wewnętrzne, bezpieczeństwo międzynarodowe, politologia, stosunki międzynarodowe.

Efekty uczenia się:

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01, Student dysponuje wiedzą na temat najważniejszych pojęć oraz problemów dotyczących funkcjonowania wywiadu i kontrwywiadu.	K2_W04, BI_W01, BI_W03
	W02, Student posiada wiedzę na temat historycznych, politycznych i międzynarodowych uwarunkowań funkcjonowania wywiadu i kontrwywiadu.	K2_W03, K2_W04, BI_W01
	W03, Student zna istotę działalności wywiadu i kontrwywiadu, jej wpływu na politykę państwa oraz ogólną metodykę funkcjonowania.	K2_W04, K2_W06, BI_W01

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01, Student potrafi odróżnić służby specjalne od innych służb systemu bezpieczeństwa państwa.	K2_U02
	U02, Student potrafi selekcjonować, analizować i interpretować informacje oraz wyciągać wnioski na temat funkcjonowania wywiadu i kontrwywiadu w państwie i w środowisku międzynarodowym.	K2_U01, K2_U03, K2_U04, K2_U05, BI_U01, BI_U02, BI_U03
	U03, Student potrafi dokonywać krytycznych analiz w zakresie uwarunkowań funkcjonowania wywiadu i kontrwywiadu.	K2_U01, K2_U03, K2_U04, BI_U01

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01, Student ma świadomość zagrożeń ze strony obcych służb specjalnych oraz potrafi identyfikować podstawowe przejawy walki informacyjnej w tym zakresie.	K2_K01, BI_K01, BI_K03
	K02, Student potrafi wyciągać wnioski w zakresie zależności między procesami politycznymi w państwie oraz w relacjach międzynarodowych a działalnością służb wywiadu i kontrwywiadu.	K2_K01, K2_K02, BI_K01

		Organizacja									
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A	K	L	S	P	E				
Liczba godzin			10								

Opis metod prowadzenia zajęć

Ćwiczenia:

- przygotowanie oraz przedstawienie przez studentów prezentacji na temat wiązany z funkcjonowaniem wywiadu i kontrwywiadu;
- studium przypadku (case study);
- dyskusja.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01	x					x	x	x					
W02	x					x	x	x					
W03	x					x	x	x					
U01	x					x	x	x					
U02	x					x	x	x					
U03	x					x	x	x					
K01	x					x	x	x					
K02	x					x	x	x					

Kryteria oceny	<p>Obecność na ćwiczeniach.</p> <p>Prezentacja indywidualna lub grupowa na temat związany z funkcjonowaniem wywiadu i kontrwywiadu.</p> <p>Udział w dyskusji.</p>
----------------	---

Uwagi	<p>Indywidualny program studiów – warunki zaliczenia ustalane indywidualnie z prowadzącym zajęcia po przedstawieniu zgody na indywidualny tok studiów.</p> <p>Przepisanie oceny z kursu o tej samej nazwie (lub zbliżonej) realizowanego na tym samym stopniu kształcenia warunkowane jest ekwiwalentną liczbą godzin, punktów ECTS oraz co najmniej oceną dobrą.</p>
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

- 1) Wywiad i kontrwywiad jako służby specjalne – problemy definicyjne.
- 2) Historia wywiadu i kontrwywiadu w Polsce.
- 3) Funkcje służb specjalnych w państwie.
- 4) Źródła informacji służb wywiadu i kontrwywiadu.
- 5) Wywiad i kontrwywiad w systemie bezpieczeństwa państwa.
- 6) Cywilna kontrola (nadzór) nad służbami specjalnymi.
- 7) Wywiad i kontrwywiad w kształtowaniu bezpieczeństwa międzynarodowego.
- 8) Służby specjalne a bezpieczeństwo polityczne, militarne, ekonomiczne, kulturowe (ideologiczne), informacyjne państwa.
- 9) Najważniejsze zagrożenia, którym przeciwdziałają służby specjalne (terroryzm, ekstremizm ideologiczny, przestępczość zorganizowana, proliferacja broni masowego rażenia, nielegalny obrót bronią konwencjonalną, walka informacyjna – szpiegostwo, przestępstwa ekonomiczne)
- 10) Operacje pozainformacyjne wywiadu i kontrwywiadu.
- 11) Przykłady znanych operacji wywiadowczych / kontrwywiadowczych w Polsce i na świecie.
- 12) Służby specjalne wybranych państw.
- 13) Wywiad i kontrwywiad a zagrożenia hybrydowe.

Wykaz literatury podstawowej

- 1) Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, t.j. Dz.U. 2023, poz. 1136 z późn. zm.
- 2) Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego, t.j. Dz.U. 2023, poz. 81 z późn. zm.
- 3) Swoboda P., *Wywiad i kontrwywiad w Polsce w procesie przemian systemowych (1989-2007)*, Avalon, Kraków 2016.
- 4) Swoboda P., *Służby specjalne, Wywiad, Kontrwywiad* [w:] Vademecum bezpieczeństwa informacyjnego, t. 1 i 2, Wasiuta O., Klepka R., AT Wydawnictwo, Wydawnictwo Libron, Kraków 2019.

Wykaz literatury uzupełniającej

- 1) Bożek M., Czuryk M., Karpiuk M., Kostrubiec J., *Służby specjalne w strukturze władz publicznych. Zagadnienia prawnoustrojowe*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014.
- 2) Faligot R., Kauffer R., *Służby specjalne. Historia wywiadu i kontrwywiadu na świecie*, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2006.
- 3) Herman M., *Potęga wywiadu*, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2002.
- 4) Hughes-Wilson J., *Największe błędy wywiadów świata*, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2002.
- 5) Kuć T., *Analiza funkcjonalności systemu kontroli i nadzoru nad służbami specjalnymi w Polsce*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2017 nr 9(16).
- 6) Minkina M., *Sztuka wywiadu w państwie współczesnym*, Bellona, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 2014.
- 7) Piasecki B., *Kontrwywiad. Atak i obrona*, Wydawnictwo LTW, Łomianki 2021.
- 8) Swoboda P., *Minister koordynator do spraw służb specjalnych w Polsce w latach 1997 – 2020. Cywilna kontrola czy polityczna ingerencja?*, „De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności” 2021 nr 1 (7).
- 9) Swoboda P., *Służby specjalne w Polsce po 1989 roku - problemy definicyjne*, [w:] Łubiński P. (red.), *Niepodległa Polska : bezpieczeństwo i polityka w latach 1918-2018*, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Kraków 2018.
- 10) Swoboda P., *Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego w systemie bezpieczeństwa państwa*, [w:] Śliwa M., Żebrowski A., Kłaczyński R., *Bezpieczeństwo RP : wczoraj i dziś : studia z zakresu bezpieczeństwa państwa*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego im.

Komisji Edukacji Narodowej, Kraków 2014.

- 11) Zalewski S., Służby specjalne w państwie demokratycznym, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2005.
- 12) Zalewski S., *Kontrola służb specjalnych w Polsce*, Difin, Warszawa 2021.
- 13) Żebrowski A., Wywiad i kontrwywiad w XXI wieku, Innovatio Press Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji, Lublin 2010.
- 14) Żebrowski A., Ewolucja polskich służb specjalnych. Wybrane obszary walki informacyjnej. (Wywiad i kontrwywiad w latach 1989-2003), Oficyna Wydawnicza Abrys, Kraków 2005.
- 15) Żebrowski A. (red.), Rola służb specjalnych w siłach zbrojnych. Wywiad i kontrwywiad, Oficyna Wydawnicza Abrys, Kraków 1999.
- 16) Żebrowski A., Kontrolna cywilna nad służbami specjalnymi III Rzeczypospolitej (1989–1999). Zagadnienia politologiczno-prawne, Oficyna Wydawnicza Abrys, Kraków 2001.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	0
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca indywidualna)	15
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	0
Ogółem bilans czasu pracy		50
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2